

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

22/01

ส่วนราชการ สำนักงานการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ สงต. โทร. ๐ ๒๖๑๘ ๒๓๒๓ ต่อ ๑๗๑๐-๑๑

ที่ นร. ๐๒๐๙.๐๓/ ๑๖๖๕ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง รายงานสรุปการประชุมระหว่างประเทศ เรื่อง ความปลอดภัยของผู้สื่อข่าว

เรียน อปส. ผ่าน รปส. (นางลดาวัลย์ บัวเอี่ยม)

เพื่อโปรดพิจารณา/อนุมัติ

เรื่องเดิม

สพต. ได้จัดการประชุมระหว่างประเทศ เรื่อง ความปลอดภัยของผู้สื่อข่าว (Safety of Journalists) ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๕ ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๑ อาคารหอประชุมกรมประชาสัมพันธ์ ตามโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการประชาสัมพันธ์และสื่อสารมวลชน

ข้อเท็จจริง

๑. การจัดการประชุมระหว่างประเทศในครั้งนี้สืบเนื่องจาก กปส. เห็นความสำคัญในความปลอดภัยของผู้สื่อข่าว ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ที่ได้เรียกร้องให้ประเทศต่าง ๆ ให้ความสนใจต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติภารกิจของผู้สื่อข่าว ทั้งนี้ อปส. ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารมวลชนของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยยูเนสโกด้วย

๒. สพต. ได้ประสานขอรับความร่วมมือจากสหภาพวิทยุ-โทรทัศน์แห่งเอเชีย-แปซิฟิก (ABU) เพื่อจัดส่งวิทยากรที่มีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวมาให้ความรู้ เช่น Ms. Clare Arthurs และ Ms. Achara Ashayagachat จาก Dart Centre Australasia, Ms. Olya Booyar จาก ABU เป็นต้น

๓. หัวข้อการประชุมประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับการบาดเจ็บทางอารมณ์จากการทำข่าว โศกนาฏกรรมสะเทือนใจ (Trauma), หลักการรับมือกับการบาดเจ็บทางอารมณ์และจิตใจ (Before-During-After), เทคนิคการสัมภาษณ์ผู้ผ่านเหตุการณ์สะเทือนใจ, การใช้ประโยชน์จากกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศในการคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้สื่อข่าว

ข้อพิจารณา

สพต. ขอเสนอรายงานสรุปผลการประชุมดังกล่าวเพื่อโปรดทราบ และขออนุมัติดังนี้

๑. นำรายงานนี้เข้าที่ประชุมผู้บริหาร กปส. ประจำเดือนกันยายน ๒๕๕๕

๒. เวียนทางอินทราเน็ตเพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบและนำไปขยายผลต่อไป **อนุมัติตามเสนอ** จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและอนุมัติตามเสนอ ด้วย จะขอพบพระองค์ยัง

๓) 2/01/55 ๑๓/๑๑

(นางวรรณมา วุฒิอาภรณ์) ผอ.สปต.

๔) 19 ก.ย. 2555

(นายธีระพงษ์ โสดาศรี) อปส. 19 ก.ย. 2555

๑๐๑-๐๕๕ ๑-๕๙๔

(นางวรรณมา วุฒิอาภรณ์) ผอ.สปต.

(นางเดือนใจ สินธุวณิช) รปส.

อปส. (นางลดาวัลย์ บัวเอี่ยม) 3173 ๑๙ ก.ย. ๒๕๕๕ 19 ก.ย. 2555

รปส. (นางเดือนใจ สินธุวณิช) 4790 19 ก.ย. 2555 19/๙/๕๕

สรุปรายงานการประชุมเรื่อง ความปลอดภัยของผู้สื่อข่าว
(Safety of Journalists)
วันที่ ๑๕ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

กรมประชาสัมพันธ์โดยสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ ร่วมกับ ABU และ Dart Center จัดการประชุมระหว่างประเทศ เรื่อง ความปลอดภัยของผู้สื่อข่าว (Safety of Journalists) ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๕ ณ ห้องประชุม ๑ ชั้น ๑ อาคารหอประชุม กปส. โดยเป็นการประชุมร่วมกันระหว่าง ผู้สื่อข่าว วิทยุกระจายเสียง ผู้สื่อข่าววิทยุโทรทัศน์ของประเทศไทยและต่างประเทศ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวจากนานาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลว่าด้วยความปลอดภัยของผู้สื่อข่าว และการปฏิบัติงานในสถานการณ์ที่มีอันตรายต่าง ๆ รวมทั้งหลักการที่เหมาะสมสำหรับผู้สื่อข่าวในการปฏิบัติงาน ซึ่งคณะผู้แทนสำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศที่เข้าร่วมการประชุมดังกล่าว มีจำนวน ๒ คน ประกอบด้วย

๑. นางสาวประวีณา ธาดาพรหม นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ
ส่วนการประชาสัมพันธ์และวิเทศสัมพันธ์ สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ
๒. นางสาวนลินทิพย์ คชาสัมฤทธิ์ นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ
ส่วนสื่อประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ

สาระสำคัญของการประชุมมีดังนี้

การบาดเจ็บทางอารมณ์และจิตใจของผู้สื่อข่าว (Trauma)

การบาดเจ็บทางอารมณ์และจิตใจของผู้สื่อข่าว เป็นผลมาจากการเผชิญกับเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เจ็บปวดจากการทำข่าว ซึ่งมักจะเกี่ยวข้องกับภัยคุกคามต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของตนเอง หรือผู้ประสพภัย และประสบการณ์ทางอารมณ์จากเหตุการณ์นั้นส่งผลให้เกิดความหวาดกลัว มีพฤติกรรมผิดปกติต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลาเกิน ๔ สัปดาห์ ซึ่งถือเป็นสัญญาณบ่งบอกว่า ผู้สื่อข่าวได้รับการบาดเจ็บทางอารมณ์และจิตใจ

กลุ่มเสี่ยงต่อการบาดเจ็บทางอารมณ์และจิตใจมี ๖ กลุ่ม คือ ผู้สื่อข่าว, ผู้ติดตามทำข่าว เช่น ช่างภาพ, คนในท้องถิ่นที่อำนวยความสะดวกในพื้นที่ทำข่าว, ทีมงานในห้องข่าวที่รับข่าวจากผู้สื่อข่าว, สมาชิกในครอบครัวของผู้สื่อข่าว, ผู้ชม ผู้รับฟังข่าวสารหลังจากเหตุการณ์สะเทือนจิตใจหรือการบาดเจ็บ

ทั้งนี้ กลุ่มเสี่ยงดังกล่าวจะตอบสนองภาวะการบาดเจ็บทางอารมณ์และจิตใจในรูปแบบที่ต่างกัน ผ่านปฏิกิริยาทางร่างกายและอารมณ์ เช่น ภาวะช็อก, การปฏิเสธ, ความโกรธ, หงุดหงิด, อารมณ์แปรปรวน, ความรู้สึกผิดและละอายตัวเอง, รู้สึกเศร้าหรือสิ้นหวัง, ความวิตกกังวลและความหวาดกลัว, แยกตัวจากผู้อื่น, นอนไม่หลับหรือฝันร้าย, กล้ามเนื้อตึง, ตกใจง่าย, อัตรการเต้นของหัวใจผิดปกติ, ขาดสมาธิ เป็นต้น

ปัจจัยหลักที่ทำให้ผู้บาดเจ็บทางอารมณ์และจิตใจกลับสู่ภาวะปกติได้คือการได้รับความรับความใส่ใจและให้ความสำคัญจากบุคคลใกล้ชิด ที่สามารถรับฟังสิ่งต่างๆที่ผู้สื่อข่าวประสบพบเจอ ทั้งนี้อาการต่าง ๆ ควรหายไปภายในไม่เกิน ๔ สัปดาห์ แต่หากมีอาการนานกว่านั้น ควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อทำการรักษาต่อไป

/หลักการรับมือ.....

หลักการรับมือกับการบาดเจ็บทางอารมณ์และจิตใจ Before-During-After

B: Before ก่อนปฏิบัติงาน ผู้สื่อข่าวต้องตระหนักรู้ผลกระทบของอาการบาดเจ็บทางอารมณ์และจิตใจเมื่อลงพื้นที่ปฏิบัติงาน รู้ว่าอาการแบบไหนคือปกติ และอาการแบบไหนที่ควรได้รับการแก้ไข และควรประเมินตนเองได้ว่ารับมือกับภาวะกดดันและความเครียดได้มากแค่ไหน หัวหน้างานจะต้องบอกความเสี่ยงที่ลูกน้องจะได้รับทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และจัดเตรียมช่องทางติดต่อกับผู้สื่อข่าวในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอเพื่อสอบถามความเป็นอยู่ และสภาวะอารมณ์ของผู้สื่อข่าว ให้ผู้สื่อข่าวได้เล่าระบายความในใจเพื่อลดความตึงเครียด นอกจากนี้ เพื่อนร่วมงานต้องพร้อมให้กำลังใจและคอยรับฟังปัญหาของผู้สื่อข่าว

D: During ระหว่างปฏิบัติงาน ผู้สื่อข่าวต้องหมั่นตรวจสอบอาการของตนเองเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์รุนแรงต่างๆ และพยายามหาทางระบายความรู้สึกออกมา หัวหน้างานต้องติดต่อกับผู้สื่อข่าวที่ลงพื้นที่ไปปฏิบัติงานว่าเป็นอย่างไร คอยรับฟังปัญหา ตรวจสอบอาการของผู้สื่อข่าวผ่านน้ำเสียงและเรื่องที่เล่า คอยแนะนำและช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอ

A: After หลังปฏิบัติงาน หัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานต้องให้กำลังใจ แสดงความขอบคุณ และชื่นชมผลงานของผู้สื่อข่าว พร้อมทั้งหมั่นสังเกตอาการหลังกลับมาจากปฏิบัติงานว่ามีอาการผิดปกติหรือไม่ ทั้งด้านร่างกายและอารมณ์ คอยรับฟังปัญหา ไม่แสดงความรำคาญหรือดูถูกที่ผู้สื่อข่าวควบคุมความตึงเครียดของตนเองไม่ได้ โดยปกติแล้วผู้สื่อข่าวที่ผ่านเหตุการณ์ร้าย ๆ มาจะมีอาการอยู่บ้างซึ่งจะค่อย ๆ ทุเลาลง และไม่นานก็จะกลับมาเป็นปกติได้ แต่กรณีมีอาการผิดปกติเกิน ๔ สัปดาห์ควรแนะนำให้พบผู้เชี่ยวชาญ

การสัมภาษณ์ผู้ได้รับการบาดเจ็บทางอารมณ์และจิตใจ

ผู้สื่อข่าวมักมีความเคยชินกับการสัมภาษณ์แหล่งข่าวด้วยการมุ่งเน้นเพื่อหาข้อเท็จจริง โดยไม่ตระหนักถึงผลกระทบต่อความรู้สึกของแหล่งข่าว ดังนั้นวิธีการให้ได้มาซึ่งข้อมูลจากแหล่งข่าวที่อยู่ในภาวะ Trauma สื่อมวลชนพึงระมัดระวังผลกระทบดังกล่าว ด้วยการเคารพสิทธิของผู้ได้รับผลกระทบโดยการสร้างความเข้าใจกับแหล่งข่าวที่เป็นผู้ประสบเหตุนั้นได้ทราบ ชัดเจนว่า งานที่ทำมีวัตถุประสงค์อย่างไร อีกทั้งยังควรช่วยปรับสมดุลให้กับผู้ประสบเหตุ ให้ฟื้นกลับคืนสู่สภาวะ ปกติโดยเร็วที่สุด หากในระหว่างการสัมภาษณ์ ผู้ประสบเหตุร้องไห้สะเทือนใจ หรือไม่พร้อมให้สัมภาษณ์ สิ่งที่ผู้สื่อข่าวควรทำมากที่สุดคือให้สิทธิ์แก่ผู้ประสบเหตุในการเลือกที่จะให้สัมภาษณ์ต่อหรือพักการพูดคุย ทั้งนี้ต้องตระหนักอยู่เสมอว่าการจะเป็นผู้สื่อข่าวที่ดีต้องฟังให้มากเท่ากับถาม และหลีกเลี่ยงการถามเพื่อให้แสดงหรือเค้นความรู้สึก หรือบีบบังคับมากเกินไป เช่น อยากทราบว่าความรู้สึกอย่างไร เป็นต้น

การคุ้มครองผู้สื่อข่าว : กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ โดย คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC)

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (International Committee of the Red Cross – ICRC) เป็นองค์กรมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ปฏิบัติภารกิจทั่วโลกในการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบ และสถานการณ์ความรุนแรงอื่น ๆ ICRC ส่งเสริมการเคารพกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และการดำเนินการภายในประเทศ และการดำเนินการภายในประเทศเพื่อให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายนี้ นอกจากนี้ ICRC ยังเผยแพร่กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศให้กับทหาร ตำรวจ มหาวิทยาลัยวงการศึกษาตลอดจนผู้สื่อข่าวในพื้นที่ที่มีภัยจากการสู้รบและสถานการณ์ความรุนแรง

ICRC มีความสัมพันธ์กับผู้สื่อข่าวในด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร, การชี้แจงข้อมูลสถานการณ์, การให้ความรู้แก่ผู้สื่อข่าวเรื่องประเด็นด้านมนุษยธรรม, การจัดสัมมนาและฝึกอบรมเบื้องต้นทั้งความรู้ สิทธิประโยชน์ของผู้สื่อข่าว การสัมมนาเชิงปฏิบัติการและเชิงวิชาการต่างๆ, การปฐมพยาบาลเบื้องต้นในการลงพื้นที่ทำข่าว และการดูแลความปลอดภัยของผู้สื่อข่าว ผู้สื่อข่าวที่ลงพื้นที่ปฏิบัติงานและเผชิญกับปัญหาความรุนแรงต้องการความช่วยเหลือ สามารถติดต่อ ICRC และองค์กรที่ดูแลความปลอดภัยของผู้สื่อข่าว เช่น Reporters without Borders ให้เข้าไปช่วยเหลือได้

ความคิดเห็น/ข้อเสนอ

๑. การจัดการประชุมครั้งนี้สอดคล้องกับนโยบายของโครงการนานาชาติเพื่อพัฒนาการสื่อสารของยูเนสโก (UNESCO-IPDC) ที่ต้องการให้ทุกประเทศให้ความสำคัญกับความปลอดภัยผู้สื่อข่าว และเป็นประโยชน์ต่อผู้สื่อข่าวโดยตรง ซึ่ง อธิปไตยประชาสัมพันธ์ เป็นตัวแทนประเทศไทย ทำหน้าที่รองประธานในการประชุมคณะกรรมการบริหารของ IPDC ด้วย สปต. จึงเห็นควรให้ทุกหน่วยงานที่ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุม ได้มีการขยายผลเผยแพร่ความรู้ดังกล่าวไปยังเพื่อนร่วมงานที่มีได้เข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

๒. การประชุมนอกจากจะเป็นประโยชน์โดยตรงกับผู้ปฏิบัติงานด้านข่าวของ กปส. ทั่วประเทศ ได้พัฒนาทักษะและมีความรู้ในการดูแลความปลอดภัยของตนเองและเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงานในสภาวะอันตรายและป้องกันผลกระทบแล้ว สปต. ได้เชิญผู้ปฏิบัติงานข่าวจากโมเดิร์นไนน์, ททบ.๕, Thai PBS และสถานีโทรทัศน์ MRTV ของพม่า เข้าร่วมการประชุมด้วย ทั้งนี้เป็นไปตามข้อตกลงความร่วมมือระหว่าง กปส. กับ MRTV

๓. ผลจากการสำรวจความพึงพอใจและการประเมินผลของผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับการตอบรับที่ดีอย่างยิ่ง และสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานอีกในอนาคต

๔. หากหน่วยงานใน กปส. ต้องการเป็นเจ้าภาพหลักจัดประชุมในหัวข้อที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สื่อข่าว หรือผู้ผลิตรายการ สปต. ยินดีประสานวิทยากรจากต่างประเทศโดยใช้เครือข่ายองค์กรระหว่างประเทศ เช่น ABU หรือ AIBD

นางสาวประวีณา ธาตาพรหม
นางสาวนลินทิพย์ คชาสัมฤทธิ์

ผู้รวบรวม

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมระหว่างประเทศ
เรื่อง ความปลอดภัยของผู้สื่อข่าว (Safety of Journalist)
วันที่ ๑๕ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๕

วิทยากร

๑. Ms. Clare Arthurs, Senior Journalist, Dart Centre Australasia
๒. Ms. Oyla Booyar, Editor ABU News, Asia-Pacific Broadcasting Union (ABU)
๓. นางสาวอัจฉรา อัจฉายกชาติ, Dart Centre Australasia
๔. Mr. Kinan Suchaovanich, International Committee of the Red Cross (ICRC)
๕. นางสุมลพันธ์ โกศลสิริเศรษฐ์ ผู้อำนวยการส่วนผลิตรายการ สทท.

บุคลากร กปส.

๑. นางสาวลิลิญา อุปพงศ์ นักสื่อสารมวลชน สทท.
๒. นายอนุพงศ์ แก้วผ่อง ช่างภาพ สทท.
๓. นายอภิสิทธิ์ จันทร์เต็ม นักสื่อสารมวลชนปฏิบัติการ สทท.
๔. นางสาวจุฑามาส รักษาพันธุ์ นักสื่อสารมวลชนปฏิบัติการ สทท.
๕. นางสาวสุภาพร ครุสารพิศิษฐ์ นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ สนข.
๖. นายปัญญา ขุนน้อย นายช่างไฟฟ้าชำนาญงาน สทท.ขอนแก่น สปข.๑
๗. นางสุจิตรา คำเจริญ นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ สทท.มหาสารคาม สปข.๑
๘. นายภาณุ มัชฌิมา นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ สทท.อุบลราชธานี สปข.๒
๙. นางสิริกุล เจษฎาบดี ผอ.สทท.ศรีสะเกษ สปข.๒
๑๐. นายพยนต์ ยศสุพรหม นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ สทท.เชียงใหม่ สปข.๓
๑๑. นายเอนก จินดาหลวง นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ สทท.แพร่ สปข.๓
๑๒. นางสาวนันทนีย์ ทิปใจ นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ สทท.พิษณุโลก สปข.๔
๑๓. นางระพีพร มีสอาด ผอ.สทท.อุตรดิตถ์ สปข.๔
๑๔. นางสาววิภาวรรณ เทศประยูร นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ สทท.สุราษฎร์ธานี สปข.๕
๑๕. นายธนัช กังเกิด นายช่างภาพชำนาญงาน สทท.นครศรีธรรมราช สปข.๕

๑๖. นายปฐมพงษ์ แก้วบัณฑิต นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ สทท.ภูเก็ต สปข.๕
๑๗. นายชัยวุฒิ พวงสุวรรณ นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ สทท.ภูเก็ต สปข.๕
๑๘. นางสาวศุภลักษณ์ เวชกามา นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ สทท.ตะกั่วป่า สปข.๕
๑๙. นางอรอนงค์ คันทะชา นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ สทท.สงขลา สปข.๖
๒๐. นายณรงค์ยศ วิเชียรประดิษฐ์ นักสื่อสารมวลชน สทท.ยะลา สปข.๖
๒๑. นาย ส.กรกช ยอดไชย นักสื่อสารมวลชนปฏิบัติการ สทท.นราธิวาส สปข.๖
๒๒. นางสุนิสา รามแก้ว นักสื่อสารมวลชนปฏิบัติการ สทท.ยะลา สปข.๖
๒๓. นางสาวดวงเนตร จิวะรังสีมา นักสื่อสารมวลชนปฏิบัติการ สทท.ปัตตานี สปข.๖
๒๔. นางธัญญลักษณ์ ปรางจันทร์ นักสื่อสารมวลชนปฏิบัติการ สทท.จันทบุรี สปข.๗
๒๕. นายพรชัย บัวสอน นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ สทท.จันทบุรี สปข.๗
๒๖. นายพิชญ์สุรณม์ ยางสูง นักสื่อสารมวลชน สทท.กาญจนบุรี สปข.๘
๒๗. นางมัทธนียา มากสมบูรณ์ เจ้าหน้าที่งานธุรการ สทท.กาญจนบุรี สปข.๘
๒๘. นางสาวประวีณา ธาดาทพรหม นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ สปต.
๒๙. นางสาวนลินทิพย์ คชาสัมฤทธิ์ นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ สปต.
๓๐. นางสาวอินทิรา สุวรรณ นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ สนผ.
๓๑. นางสาวฐิติมา ศิริบุหงศ์ นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ สนข.

ผู้แทนจากหน่วยงานภายนอก

๑. นายวิฑนินท์ ไทยเพิ่มพูล เจ้าหน้าที่ส่งเสริมกิจกรรม Thai PBS
๒. นายวิโรจน์ ประกอบปิบูล บรรณาธิการบริหาร อสมท.
๓. Ms. San San Hlaing, Officer, MRTV-3
๔. Mr. Si Thu Aung, Chief Editor, News Section, Forever Group (MRTV-4)
